

Hur du upptäcker fulspel (innan det blir en tystnadskultur)

När du får något slängt på dig som inte är sant - med bisatsen
- *Det är inget vi diskuterar nu, nu ska vi utreda saken först!*

En av fyra reaktioner, men kanske inte den jag tänkt, infann sig. Jag som normalt alltid har en kommentar på tungan och nära till orden, om jag vill. Jag blev helt TYST! Jag kände inte igen mig själv. Det var som att trycka på pausknappen i filmen om mitt liv. Där någon annan ville skriva manuset. Utfryst. Uthängd. Utslängd. Klipp till 30 dagar senare.

- *Nu har vi utrett! Du har inte din tjänst kvar.* Tystnad.
- *Nu ska vi gör en utredning till, en omplaceringsutredning.*
- *Men vi kom ju fram till att det inte var något fel begånget!?* försökte jag.
- *Och dessutom innehar jag min tjänst fortfarande...* Tystnad.

Den ena parten, HR representant, på andra sidan bordet ser ned i sina anteckningar. Den andra, chefen, tittar bort, vågar inte möta mig med blicken. Här kommer inte heller något muntlig erkännande att så var fallet. Utan istället: - Vi har inte förtroende i dig som chef!

Fegt. Fult. Förnedrande. Falskspel.

- **Det är så här det kan se ut när lögnerna småningom blir till sanning.** Bara det görs korrekt enligt rutin och regelverk, då är det väl rätt, tycks man tänka. Man svarar inte heller på det som varit uppkomsten till situationen, utan slänger in nya och andra vedträn i brasan.
- **Det är så här det kan se ut när maktspelet får råda. När man spelar på att andra tycker, istället för att säga som det är.** När en dold agenda kan avslöjas, men ofta för sent i processen.
- **Det är så här det ser ut när rädslan för eget skinn och karriär spelar roll.** Då spelar man sin roll, även om den innebär att agera marionett eller på ett sätt som inte egentligen är du. Istället för att lägga fram det sakligt och göra det på en människovärdigt sätt.

Hur yttrar sig tystnadskultur, egentligen? Tystnadskultur yttrar sig på många olika sätt, men en enkel förklaring är att det handlar om att gå från ett naturligt till ett anpassat förhållningssätt, kommunikation och beteende. Alltså när man i ett företag, organisation, förening, familj eller relation slutar att tala om saker som man annars, i mer normala fall, skulle ha kunnat diskutera utan någon begränsning.

Man blir helt enkelt tyst i en situation där man annars skulle anse att det var naturligt att tala fritt och öppet. Ofta adderas även någon ytterligare beståndsdel: något känsligt, pinsamt eller kanske till och med något farligt eller brottsligt. Något som ger skäl till tystnaden, ett hot eller en hållhake.

Därmed finns det oftast en underliggande rädsla för konsekvenser. I den anpassade tystnaden vaktar man på handlingar, vad som sägs och vad som visas upp.

Upptäck fulspelet innan det blir en tystnadskultur

Att kunna läsa tystnadens tecken, förutspå förändringar och vara vaksam kring de olika observationerna är bra kunskaper för att kunna navigera i en begynnande tystnadskultur.

Här bredvid ser du åtta faserna samlade:

Ur boken: Tystnadens pris: hur du upptäcker, hanterar och motverkar tystnadskultur, Kenth Åkerman, Susanne Hydén.